

UCHWAŁA NR XIV/93/2019
RADY MIEJSKIEJ W ZBĄSZYNKU

z dnia 23 grudnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zbąszynek na rok 2020**

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2019 r. poz. 2277) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zbąszynek na rok 2020 stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek na lata 2014-2023, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Zbąszynku.

Przewodniczący Rady

Jan Mazur

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. W gminnym Programie uwzględniono również zadania przypisane do wykonania Gminie w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską. Mając powyższe na uwadze przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zbąszynku na rok 2020

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, zwany dalej Programem, określa zadania do realizacji zapisane w: Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynku na lata 2014-2023.

Program adresowany jest do całej społeczności - mieszkańców Gminy Zbąszynku, ze szczególnym uwzględnieniem młodego pokolenia.

Założenia programowe zakładają zmniejszenie szkód społecznych i ekonomicznych, związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem substancji, które mogą prowadzić do narkomanii, związanych z uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi oraz ochronę rodzin dotkniętych problemem uzależnień i problemem przemocy w rodzinie. Program ma służyć przygotowaniu dzieci i młodzieży do życia wolnego od uzależnień oraz do prowadzenia zdrowego trybu życia.

Szkodliwe spożywanie alkoholu, uzależnienie od środków psychoaktywnych lub innych uzależnień skutkuje: bezrobociem, obniżaniem poziomu życia rodziny, nasilaniu się problemów związanych z przemocą w rodzinie, powoduje dezorganizację wielu funkcji rodziny, wzrost agresji. Miejsce pozytywnych zachowań zastępują uczucia lęku, stałego zagrożenia własnej egzystencji.

Działania Programu kierowane są do dzieci i młodzieży, osób uzależnionych od alkoholu, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi i dotkniętych innymi zachowaniami ryzykownymi; współuzależnionych; zajmujących się problemami alkoholowymi, narkotykowymi oraz innymi uzależnieniami.

Gminny Program oparty jest na lokalnej diagnozie problemów uzależnień, z uwzględnieniem problemów dotyczących przemocy w rodzinie oraz wykonanej w 2018 r. społecznej diagnozie uczniów pt. "Lustro" dla miast i gmin biorących udział w kampanii "Zachowaj Trzeźwy Umysł".

Celem Programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, kierując się priorytetami wskazanymi przez Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii przy uwzględnieniu celów operacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie, cyberprzemocy itp. powinny być realizowane poprzez kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspakajanie motywuje obywateli do powstrzymywania się od spożycia alkoholu i narkotyków,
- 2) działalność wychowawczą i zapobiegawczą,
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu,
- 4) działania mające na celu umożliwienie leczenia, rehabilitację i readaptację osób uzależnionych; ograniczenie szkód zdrowotnych; terapię sprawców i osób doświadczających przemocy,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu, narkotyków, stosowania przemocy i ich usuwanie,
- 6) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania alkoholu i narkotyków; posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Działania kierowane są do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych innymi uzależnieniami, osób z problemem przemocy, osób współuzależnionych, osób zajmujących się problemami alkoholowymi i narkotykowymi, dzieci i młodzieży oraz osób uczestniczących w reintegracji społeczno – zawodowej.

§ 1. Diagnoza problemów związanych z uzależnieniami oraz z przemocą w rodzinie

Kwestia uzależnienia stanowi bezsprzecznie istotny problem, występujący niemal w każdym społeczeństwie. Diagnozę występujących problemów opracowano w oparciu o dane uzyskane z niżej wymienionych podmiotów/instytucji:

- 1) Urzędu Miejskiego w Zbąszynku,
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) punktów konsultacyjnych,
- 4) szkół podstawowych i szkół średnich,
- 5) Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 6) Izby Wyrzeźwień w Raculi,
- 7) Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku,
- 8) Społecznej diagnozie uczniów 2018 r. "Lustro" - raport opracowany na podstawie badań uczniów klas VI, VII i VIII.

W 2019 (stan na 30.11.2019 r.) roku liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Zbąszynek wynosiła:

Liczba zezwoleń ustalona przez RM - na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży - 72, w tym:		
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18% zawartości alkoholu
27	21	24
Liczba zezwoleń ustalona przez RM - na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 32, w tym:		
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18% zawartości alkoholu
12	11	9
Liczba wydanych zezwoleń na terenie Gminy Zbąszynek - na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży - 53, w tym:		
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18% zawartości alkoholu
19	14	17
Liczba wydanych zezwoleń na terenie Gminy Zbąszynek - na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - 16, w tym:		
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18% zawartości alkoholu
7	5	4
Wydano 38 zezwoleń jednorazowych z tego: 3 na Ochotnicze Straże Pożarne i 35 na osoby fizyczne.		

Uchwałą Rady Miejskiej w Zbąszynku od dnia 15 czerwca 2018 r. na terenie Gminy Zbąszynek zostało wprowadzone ograniczenie w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w przedziale czasowym między godziną 23⁰⁰ a 5⁰⁰ z wyjątkiem Sołectw: Rogoziniec i Chlastawa.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Zbąszynek w 2018 r. (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców) wynosiła – 9 388 944,22 zł; w 2017 r. wynosiła 8 593 528,56 zł.

Wartość sprzedanego alkoholu na jednego statystycznego obywatela w Gminie Zbąszynek wynosiła w 2108 r. 1 153,43 zł, w 2017 r. - 1 046,21 zł, w 2013 r. - 881,33 zł, w 2007 r. - 575,14 zł.

Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało w: 2018 r. – 313 osób, 2017 r. – 304 osoby, w 2013 r. - 278 osób, w 2007 r. - 270 osób.

W 2019 r. na dzień 30 listopada, od przedsiębiorców z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wpłynęła do kasy gminy kwota w wysokości 199 281,51 zł, w 2018 r. - 180 132,34 zł, w 2017 r. - 174 611,70 zł, w 2013 r. - 146 865,33 zł, w 2007 r. - 112 515,50 zł.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbąszynku w 2019 r. (stan na 30.11.2019 r.) odbyła jedenaście posiedzeń, przyjęła i rozpatrzyła jedenaście nowych wniosków o objęcie leczeniem przymusowym oraz kontynuowała pracę nad piętnastoma wnioskami z roku poprzedniego. Do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego przeciwalkoholowego skierowano pięć wniosków, trzynaście osób skierowano na badania biegłych w sprawie ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu. Przeprowadzono trzydzieści rozmów motywujących.

W punkcie konsultacyjnym znajdującym się w siedzibie OPS w Zbąszynku porad udzielali psycholog i trzech terapeutów uzależnień, czterdziestu osobom udzielono około trzystu dwudziestu porad. Dwa punkty konsultacyjne w których porad udzielał terapeuta uzależnień od środków psychoaktywnych działały na terenie szkół tj. Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. II Armii Wojska Polskiego i Technikum Leśnego w Rogozińcu. W punktach udzielano porad uczniom, rodzicom i przeprowadzano rozmowy z młodzieżą i rodzicami. W szkołach podstawowych w Zbąszynku, Kosieczynie, Dąbrówce Wielkopolskiej i w Zespole Szkół Leśnych w Rogozińcu funkcjonują punkty konsultacyjne w których dyżur pełni psycholog.

Na terenie szkół podstawowych odnotowano zdarzenia związane z nękaniami, paleniem e-papierosów, przemocą fizyczną, psychiczną oraz cyberprzemocą. Na terenie szkół ponadpodstawowych odnotowano kilka zdarzeń związanych z przemocą rówieśniczą (wyzwiska, wyśmiewanie, obraźliwe teksty), paleniem papierosów i e-papierosów.

W 2019 r. (stan na 30.11.2019 r.) do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 9 nowych Niebieskich Kart, z tego w 3 przypadkach do przemocy doszło w sytuacji kiedy sprawca był pod wpływem alkoholu; w 5 przypadkach w rodzinie były małoletnie dzieci. W GZI kontynuowano pracę w przypadku pięciu Niebieskich Kart, założonych w roku poprzednim.

Do Izby Wyrzeźwień w Raculi w 2019 r. (stan na 30.11.2019 r.) dowieziono do wyrzeźwienia 53 osoby, zatrzymanych na terenie Gminy Zbąszynek.

W społecznej diagnozie uczniów 2018 r. "Lustro" - raport opracowany na podstawie badań uczniów klas VI, VII i VIII. Badaniami objęto kwestie dotyczące:

- 1) funkcjonowania dzieci i młodzieży w: szkole, rodzinie, środowisku rówieśniczym,
- 2) sposobu spędzania czasu wolnego,
- 3) aktywności fizycznej i samooceny stanu zdrowia,
- 4) zwyczajów żywieniowych,
- 5) zażywania suplementów diety,
- 6) zażywania używek i leków (alkohol, papierosy, inne),
- 7) przemocy i agresji,
- 8) grania w gry, korzystanie z internetu, smartfona,
- 9) podstawowych czynności życia codziennego (czytania książek, oglądania telewizji, wyjścia do kina lub na dyskotekę, nudzenia się),
- 10) uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych,
- 11) podejmowania pracy zarobkowej podczas wakacji,
- 12) wydatkowania zarobionych pieniędzy lub kieszonkowego,
- 13) korzystania z internetu.

§ 2. Zasoby gminne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

Ważnym czynnikiem, umożliwiającym skuteczne wdrażanie Programu, są posiadane zasoby, do których na terenie Gminy zaliczyć można:

- 1) Punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- 2) Punkty konsultacyjne w szkołach,
- 3) Punkt konsultacyjny dla osób współuzależnionych,
- 4) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Pełnomocnika Burmistrza ds. uzależnień,
- 6) Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- 7) Grupę AA „TRIO”,
- 8) Grupę Al-Anon „Pogoda Ducha”,
- 9) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 10) Szkoły podstawowe i średnie,
- 11) Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- 12) Zbąszyński Ośrodek Kultury,
- 13) Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- 14) Punkt bezpłatnych porad prawnych.

§ 3. Zadania problemowe i sposób ich realizacji:

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków realizowane będzie poprzez:

1. Kontynuację działalności punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
2. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Informowanie o chorobie alkoholowej, uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy oraz możliwościach leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Udostępnianie materiałów edukacyjnych informujących o możliwościach leczenia uzależnień.
5. Informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach ambulatoryjnych i ośrodkach terapeutycznych.
6. Udzielanie pomocy lekarskiej, prawnej, socjalnej, psychologicznej, terapeutycznej i edukacyjnej.
7. Współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, w szczególności z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej i z Policją.
8. Współpraca z ruchami samopomocowymi AA i Al-Anon.
9. Zabezpieczenie lokali dla punktów konsultacyjnych.
10. Szkolenie osób realizujących zadania Programu i dofinansowanie szkoleń z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień.
11. Dofinansowanie udziału w spotkaniach, konferencjach i sympozjach związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychosocjalnej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie realizowane będzie poprzez:

1. Prowadzenie działań informacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie i sprawców przemocy.
2. Uczestnictwo przedstawiciela GKRPA w grupach roboczych w zespole interdyscyplinarnym.
3. Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych i obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień.

4. Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną, w tym prowadzenie diagnozy i pomocy psychologiczno – pedagogicznej w środowisku szkolnym.
5. Finansowanie prowadzenia zajęć i programów rozwojowych dla dzieci w tym teatralnych, sportowych z elementami autorytetu trenera.
6. Organizowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.
7. Prowadzenie oddziaływań adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.
8. Wdrażanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie.
9. Edukacja w zakresie interdyscyplinarnej współpracy służb.
10. Organizowanie i współfinansowanie działań dla dzieci z rodzin niedostosowanych społecznie: organizowanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku, pracę z psychologiem.
11. Wspieranie działań Policji w zakresie zwiększania skuteczności interwencji prawno – administracyjnych w sytuacjach przemocy domowej oraz zapewnienia trzeźwości wśród kierowców.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych realizowane będzie poprzez:

1. Prowadzenie na terenie szkół podstawowych i ponadpodstawowych i innych placówkach oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Pomoc w organizowaniu tematycznych imprez profilaktycznych, konkursów itp.
3. Wspieranie działań w zakresie organizacji w zajęciach pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów profilaktycznych w tym, promowanie zdrowego stylu życia, uczestnictwa w zajęciach sportowych.
4. Pomoc organizacyjną i finansową w prowadzeniu działań mających na celu organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
5. Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
6. Organizowanie spotkań i kampanii edukacyjnych w dziedzinie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie dla społeczności lokalnej.
7. Finansowanie przedstawień teatrów profilaktycznych.
8. Rozpowszechnianie publikacji, materiałów edukacyjnych z treściami profilaktycznymi oraz dystrybucja wśród określonych grup adresatów.
9. Promowanie działań gminy na forum regionalnym i krajowym poprzez udział w kampaniach, konferencjach, seminariach i innych spotkaniach organizowanych przez powiaty, województwa i instytucje centralne.
10. Zakup materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
11. Organizowanie szkoleń dla różnych grup zawodowych oraz doskonalenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczących wczesnego rozpoznawania zagrożeń używania środków psychoaktywnych.
12. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych.
13. Współpraca z mediami w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w gminie.
14. Prenumerata czasopism specjalistycznych, zakup książek do biblioteczki tematycznej.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych realizowane będzie poprzez:

1. Wspieranie materialne i organizacyjne podmiotów i organizacji zajmujących się problematyką profilaktyki.
2. Wspomaganie grup samopomocowych, organizacji pozarządowych – w tym stowarzyszeń sportowych, kościelnych, szkolnych, propagujących w swoich programach profilaktykę.
3. Dofinansowanie działalności Izby Wytrzeźwień w Raculi.
4. Dofinansowanie wyposażenia placówek leczenia odwykowego.

§ 4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości: dla Przewodniczącego i Sekretarza Komisji 200,00 zł, dla członków Komisji 160,00 zł. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności podpisanej przez Przewodniczącego lub Sekretarza Komisji.

2. Posiedzenia komisji odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

3. Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów podróży służbowych, kosztów wyjazdów na szkolenia, kosztów podróży związanych z wykonywaniem funkcji członka komisji i inne według zasad uregulowanych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U z 2013 r., poz. 167).

4. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Burmistrz Zbąszynka.

§ 5. Realizatorzy programu

Realizatorami Programu są Pełnomocnik Burmistrza ds. Uzależnień i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Partnerami w realizacji programu są: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku, Zbąszynecki Ośrodek Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zbąszynku, szkoły z terenu Gminy Zbąszynek, Policja, stowarzyszenia i instytucje pozarządowe i inne. Realizatorem programu mogą być również placówki profesjonalnie zajmujące się profilaktyką i terapią uzależnień.

§ 6. Źródła finansowania programu

Na realizację Programu przeznaczają się środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszone do budżetu gminy przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.